

Arbeidsduur

ODO, ODOS en ODO(W)

Cursisten die een duale opleiding in het volwassenenonderwijs volgen zijn onderworpen aan de federale regelgeving inzake arbeidstijd en rusttijden. Dit is een complexe materie. In deze infofiche geven we een overzicht van de algemene regels en de belangrijkste uitzonderingen op deze regels. We beperken ons in deze infofiche tot de regels die gelden voor meerderjarige cursisten. Voor een uitgebreid overzicht van de regelgeving die van toepassing is op meerderjarige cursisten verwijzen we graag naar [de webpagina van de FOD WASO](#).

Bij minderjarige cursisten moet u echter goed opletten. Meer info over de regels die gelden voor de minderjarige cursisten vindt u terug in de [infofiche “Jeugdige werknemers in de arbeidswet”](#), maar ook op de [webpagina van de FOD WASO over jeugdige werknemers](#).

De webinar over arbeidsduur geeft u ook een handig overzicht van de verschillende regels voor meerderjarige en minderjarige cursisten. U vindt deze terug op onze [webpagina met het ondersteuningsaanbod voor trajectbegeleiders in alternerend leren](#).

ALGEMENE REGELS

Onderstaande regels vormen de basis van de federale regelgeving inzake arbeidstijd:

- de arbeidsduur is beperkt tot 8 uren per dag en de gemiddelde wekelijkse arbeidsduur tot 38 uren: overwerk is in principe verboden;
- de arbeidsweek strekt zich uit van maandag tot en met zaterdag: werken op zondag is in principe verboden;
- 's nachts wordt er niet gewerkt tussen 20 uur en 6 uur: 's nachts werken is in principe verboden;
- op feestdagen wordt er niet gewerkt: werken op een feestdag is in principe verboden;
- de minimale duur van een arbeidsprestatie bedraagt 3 uren;
- de rusttijden: 11 uren tussen twee arbeidsprestaties en een wekelijkse werkonderbreking van 35 uren.

Er wordt echter vaak op zondag of 's nachts gewerkt. Bovendien presteert een werknemer soms ook meer dan 8 uren op een werkdag, of meer dan 40 uren per week. De belangrijkste uitzonderingen worden ook kort toegelicht.

ARBEIDSDUUR

De arbeidsduur is de tijd waarin werknemers, maar ook cursisten ter beschikking staan van de werkgever. De cursisten staan dan onder het gezag van de werkgever, en kunnen dus niet vrij beslissen hoe ze die tijd invullen.

De gemiddelde wekelijkse arbeidsduur bedraagt ten hoogste 38 uren. In bepaalde sectoren en ondernemingen ligt de effectieve arbeidsduur echter hoger. De werkgever moet dan inhaalrustdagen toekennen aan cursisten, zodat deze op jaarbasis gemiddeld niet meer dan 38 uren per week opgeleid worden. De effectieve arbeidsduur mag echter niet hoger liggen dan 40 uren (ook hier bestaan uitzonderingen op).

Voorbeeld: in de bouwsector werkt men effectief 8 uren per dag en bijgevolg 40 uren per week. Een werkgever in deze sector zal dan ook 12 inhaalrustdagen per jaar toekennen, zodat de gemiddelde wekelijkse arbeidsduur op jaarbasis beperkt blijft tot 38 uren.

Binnen een sector of een onderneming kan men echter ook overeenkomen dat men gemiddeld minder dan 38 uren per week zal werken. De gemiddelde wekelijkse arbeidsduurgrens van 38 uren is immers een maximum. Opgelet: u moet er over waken dat een cursist met een ODO op jaarbasis wel steeds aan een gemiddelde komt van 20 uren per week op de werkplek.

Cursisten mogen bovendien in principe niet langer dan 8 uren per dag opgeleid worden. Hierop bestaan tal van uitzonderingen. Voor meerderjarige cursisten gelden dezelfde regels als voor de meerderjarige werknemers in de onderneming. De werkgever kent doorgaans het best de mogelijkheden binnen de onderneming.

De belangrijkste afwijkingen op de dag- en weekgrenzen worden besproken in de [webinar over arbeidsduur](#). Overwerk is in principe verboden, behalve in het geval van welomschreven afwijkingen. Men kan maar spreken van overwerk, wanneer de dag- of weekgrens overschreden wordt. Deze overschrijding is dus afhankelijk van de dag- en weekgrenzen die van toepassing zijn in de onderneming. Meerderjarige cursisten kunnen doorgaans onder dezelfde voorwaarden overuren presteren als de gewone meerderjarige werknemers, en worden op dezelfde manier vergoed.

Aandachtspunt voor de **ODO(W)**: ook de uren opleiding in het CVO worden gezien als arbeidstijd. Cursisten en ondernemingen die een ODO(W) gesloten hebben moeten dus goed opletten dat de daggrens inzake arbeidsduur gerespecteerd wordt op dagen dat de cursist opgeleid wordt in het CVO.

Voor meer info kan u terecht op [de website van de FOD WASO](#).

NACHTARBEID

Nachtarbeid is, net zoals overwerk, in principe verboden. We spreken maar van nachtarbeid wanneer er uren gepresteerd worden tussen 20u 's avonds en 6u 's ochtends.

Ook hier zijn uitzonderingen voorzien op de algemene regel. Deze gelden eveneens voor de meerderjarige cursisten. Er zijn door de wet erkende afwijkingen voor sectoren waarin we het normaal vinden dat er 's nachts gewerkt moet worden (hotels, cafés, ziekenhuizen,...) en er zijn afwijkingen die in koninklijke besluiten terug te vinden zijn. Deze uitzonderingen worden kort besproken in de [webinar over arbeidsduur](#).

Voor meer info kan u terecht op [de website van de FOD WASO](#).

ARBEID OP ZON-EN FEESTDAGEN

De algemene regel is dat arbeid op zon- en feestdagen verboden is.

De afwijkingen op het verbod op zondagsarbeid, die eveneens besproken worden in de [webinar over arbeidsduur](#), kunnen we onderverdelen in 3 categorieën:

- afwijkingen die gelden voor alle zondagen en voor de hele dag;
- afwijkingen die gelden voor een bepaald aantal zondagen per jaar;
- afwijkingen die gelden voor een deel van de dag.

Cursisten die op een zondag opgeleid worden hebben recht op een onbetaalde inhaalrustdag in de loop van de zes dagen die op de desbetreffende zondag volgen. Hierop bestaat wel een uitzondering voor cursisten die in een systeem van ploegenarbeid opgeleid worden. De cursist heeft in principe recht op een volledige dag inhaalrust wanneer de zondagsarbeid langer dan 4 uren geduurd heeft, en op een halve dag indien dit niet langer dan 4 uren geduurd heeft.

Voor meer info kan u ook terecht op [de website van de FOD WASO](#).

Een cursist kan in principe niet opgeleid worden op een wettelijke feestdag. Als zondagsarbeid toegestaan is, mag een cursist ook op feestdagen opgeleid worden. De uitgebreide regelgeving inzake de wettelijke feestdagen is terug te vinden op [de website van de FOD WASO](#).

RUSTTIJDEN

We kunnen een onderscheid maken tussen de rusttijden tussen twee arbeidsprestaties enerzijds en de rusttijden tijdens de arbeidsprestatie zelf anderzijds.

RUSTTIJDEN TUSSEN TWEE ARBEIDSPRESTATIES

Meerderjarige cursisten hebben recht op een rustpauze van minstens 11 uren tussen twee opeenvolgende arbeidsprestaties.

Voorbeeld: een cursist draait mee op de werkvloer tot 22u. De volgende ochtend kan hij pas opnieuw opgeleid worden om 9u, of hij nu verwacht wordt op de werkvloer of in het CVO.

Bovendien hebben cursisten recht op een wekelijkse werkonderbreking van 35 uren (de vermelde 11 uren + 24 uren zondagsrust).

Voor meer info kan u terecht op [de website van de FOD WASO](#).

RUSTTIJDEN TIJDENS DE ARBEIDSPRESTATIE

Tijdens de arbeidsprestatie hebben cursisten recht op een pauze wanneer ze minstens 6 uren opgeleid worden. De duur van de pauze en de regels omtrent de toekenning ervan, worden geregeld op sectoraal of ondernemingsniveau. Deze pauze mag in principe niet korter zijn dan 15 minuten. De cursisten volgen de regels die gelden voor de gewone werknemers.

Voor meer info omtrent de regels en de afwijkingen hierop kan u terecht op [de website van de FOD WASO](#).